

FLORENTINO PORTU, HONDARRIBIKO KRONIKAGILEA

Pertsonaiaren oroitzuta utzi nahi nuke, hiriko historiak zor dioguna ordaindu ezinezkoa denez. Ber-berak bere bizitzaz loni kontatua ikus «Hondarribia» aldizkari honen 16. zenbakian (1987), 6-7 orrialdeak.

Larogeita hamasei urte beterik hil zaigu Florentino Portu Iribaren hiritar leiala. Agur eta ohore gizon zintzoari eta bego espero zuen bezala, Jaunaren lorian.

Hondarribian ikusi zuen munduko lehen argia 1898ko maiatzaren 25ean. Bertan egin zituen ikasketak apalak izaki, baina denboraren buruan bulartsu arituz hartu zituen gizontasunaren mailak, ekintza apalez eta herriaren alde gogotsu agertuz herikideen bihotzak eta errespetua irabaziz. Ikasketa apalak, esan dudanez, Gurutzako Alaben eskolan eta Biteri-koetan egin zituen Ambrosio Saseta maisu-aren ona betirako zitzaiola.

Ikasketa apalak noski, bizitza bera era apaltasunean eramango zuen gizonarentzat, arian ariango lanari jarraituz, jakitunagoen gainetik jarri zen Hondarribiari buruzko historiagintzan.

Aipatu dezadan, historia agirien bilketaz gainera, bere hiri honentzat musika alaitasuna ere eskaini zuela, zahar-gazteen bihotzetak piztuz eta poztuz. Hortarako, solfeo ikasketak egin zituen eta 1908. urtetik bertako Musika bandakoa izatera iritiz, eta handik sei urteren buruan txistularitza zintzo bete zuen.

Herriko Etxean sekretaritzan laguntzaila sartu zen hamairu urte bete orduko, bizi-tan ogobidezko lehen lanpostua lortuz, eta lanerako borondaterik ez zitzaion falta, mutil arduraduna izakiz. Inguru hauetan hain oroitzapen ona utzi zuen Navas jaunaren babespean lan egin zuen eta hau OIartzungo udalera aldatu zenetik bera jarri zen idazkartzako lehen arduradun eta hori ez ezik interbentoretza lana ere bete zuen. Berrogeita hamaika urtez bete zuen Udaleko langiletza beti kementsu eta bertako historiak kezkatu. Serapio Kujikak Udaleko artxiboa egokitze-

tik aukera ona eskaini zuen ikerketarako eta bide hortatik abiatu zen gizonik leialena genduen Florentino. S. Mujikaren itzala eta gidaritza bereganatuz eta artxibategiko zirrikitu guztiak ikertuz lortu zituen historia lanerako iturri jatorrak. Ekintza horien frutuz, besteak beste, hor ditugu liburu argitaratuak lekuko. Lanetik jubilatuta ondorean burutuak, berak zionez: "Jubilatu nintzenian, pentsatzen egon nintzen, **zerbait lajatu behar diot herriari**, oroimena izateko; hainbeste urtian herriko **jendia ere nerekin beti oso ondo**

Lo que el río vió (1955) kendu ezker.

Bestalde, handia zen Florentinok Guadalupeko Amarentzat ukan zuen debozioa eta elebitara eskaini zion liburu bukain bat: *Santuario de Guadalupe- Guadalupeko Ama*, Hondarribian 1978an, F. Artola "Bordari" zeneraren hitzaurrez.

Idazlan horiek handiak izanagatik ere, askozak gehiago da Florentinok bildua. Adibidez, aurtengo ekainaren seian, heriotza biharamunean, hil eta elizkizunak ospatzean, D. Martin Iturbe erretore jaunak bere predikuan gogorazi zigunez, 1960. urte inguruan lau tomo handi eman zituela parroki nagusia den Asuntzioko Andra Mariaren artxibategira eliza honi buruzko historiaren bildumaz.

Gizona bere frutuetatik ezagun.

Aspaldi galdu zen zori-tzarrez hirietan bertako historiak gogoz aritzen ziren gizonak ohorez "Cronista Oficial" izendatzeko ohitura eder bezain beharrezkoa zena. Ondotik historia soilaren gaitan ez ezik hiriko ondasunetan Udalaren aholkulari izaten zena. Lastima Florentino horren jabe ez izatea, zeren arte- historiak hainbeste ondasun

duen Hondarribiak hain beharrezko duenez Udalaren kontseilari gisa.

Zer gutiagorik hiriaren alde maitesunak eraginik deuseren trukean lan egin duten gizonen merezimenduz? Holakoei ez diruaren interesik aipa, alperik litzake kontzientziak leporatu zuten lana bai dute beste ezer baino lehen. Horietarikoa genuen Florentino Portu. Horregatik, izendapenik gabe ere, aurrerantzean Hondarribiaren historia igaroaz zernahi jakin nahi duten guztiak kontutan hartu beharko dute Hondarribiako egiazko kronikagiletza.

izandua da eta ni ere bai harekin. Eta pentsatu nuen, **egin behar det Hondarribiko historia bildu eta liburu bat egin.** Eta handik hasi nintzen pixkana pixkana lanian."

Hara hor bere prutuak: *Fuenterrabia. Notas históricas y curiosidades hasta 1969.* Hondarribian bertan 1975. urtean argitaratua. Bigarren argitalpena, zenbait aldakuntzarekin, Donostian 1989. urtean. Uhartzen zabalera erakusten digun historia orokorra benetan.

Frantsesek 1638an hiriarri jarri zioten hesi harek kronikagile asko izan zituen eta liburu bada hartaz publikaturik.

Baina Florentino Porturena agertu artio historia orokorki hartzen zuenik deus, Conde de Llobregat-en *Fuenterrabia* (1930) edo hain gogoangarri zaigun Luis de Urantzuren

